

HBE TOONT
FAUST (1926)

HBE SPEELT
FAUST (1861)

THEATRALENS BLAVERS ENSEMBLE

THEATRALENS
BLAVERS ENSEMBLE

PROGRAMMA

EINE FAUST SYMPHONIE (1861) ~ Franz Liszt

IN EEN BEWERKING VAN Dimitris Andrikopoulos ~

Julian Schneemann ~ Jeroen Batterink

FILM: **FAUST** (1926) REGIE F. W. Murnau

TEKSTSCHRIJVER Joost Oomen

SPEELLIJST

18 APRIL **AMSTERDAM** PODIUM MOZAÏEK VOORPREMIÈRE

19 APRIL **TILBURG** SCHOUWBURG CONCERTZAAL TILBURG

20 APRIL **ENSCHEDA** MUZIEKCENTRUM MET JONGNBEOOST

21 APRIL **HELMOND** HET SPEELHUIS

23 APRIL **ARNHEM** MUSIS

24 APRIL **DEN HAAG** AMARE MET JONGNBWEST

25 APRIL **HAARLEM** PHIL

28 APRIL **UTRECHT** TIVOLIVREDENBURG

30 APRIL **OSS** DE LIEVEKAMP

1 MEI **AMSTERDAM** MUZIEKGEBOUW

2 MEI **AMSTERDAM** MUZIEKGEBOUW

NEDERLANDS BLAZERS ENSEMBLE

FLUIT ————— Anna May van der Feen

HOBO ————— Bart Schneemann

KLARINET ————— Annemiek de Bruin

————— Bart de Kater

FAGOT ————— Dorian Cooke

————— Marieke Stordiau

SAXOFOON ————— Ovidi Marti Garasa / Femke IJlstra

————— Deborah Witteveen

HOORN ————— Ron Schaaper

TROMPET ————— Bas Duister

TROMBONE ————— Sebastiaan Kemner

BASTROMBONE ————— Brandt Attema

CONTRABAS ————— Rebecca Fransen

PERCUSSIE ————— Malika Maminova

————— Laura Trompetter

HARP ————— Astrid Haring

Voorafgaand aan de voorstelling wordt een inleiding verzorgd door Daan van den Hurk.

Na afloop van de voorstelling nodigt het NBE iedereen van harte uit voor het afterconcert in de foyer door de musici van het NBE en hun gasten.

Faust

DE DUIVELSKUNSTENAAR

Daan van den Hurk

Als Franz Liszt (1811-1886) een paar decennia later had geleefd, was hij filmcomponist geweest. We kunnen dit natuurlijk op geen enkele manier zeker weten, maar ik mag het graag geloven. Als 'uitvinder' van het symfonisch gedicht, nam Liszt voor veel van zijn composities verhalen, mythes en legendes als onderwerp. Soms enkel ter inspiratie, maar vaak volgde hij die verhalen heel precies met zijn muziek, alsof ze voor filmbeelden waren geschreven. Liszt was zijn tijd muzikaal ver vooruit. Hij had er zijn levensmissie van gemaakt om de 'muziek van de toekomst' te schrijven en dat uitte zich in vele inventies in harmonie, vorm en hoe hij zijn thema's binnen een stuk helemaal kon transformeren van lieflijk naar duivels. Veel van deze inventies hebben, via de muziek van Debussy, Ravel, Bartók, en vele andere componisten, hun weg gevonden in de filmmuziek van de afgelopen eeuw. Veel van zijn muziek, klinkt dus ook al vaak als filmmuziek. Liszt kan makkelijk een duivelskunstenaar genoemd worden. Hij bespeelde de piano alsof hij zijn ziel aan de duivel had verkocht, en het was ook niet in de laatste plaats een favoriet onderwerp in

zijn composities. Denk aan de *Dante Symphonie*, de *Mephisto-Walzer*, en natuurlijk, de *Faust Symphonie*. Liszt stierf in 1886 in Bayreuth, na een kort en heftig ziekbed, terwijl zijn dochter Cosima probeerde iedereen bij hem weg te houden. Er bestaan zelfs sterke vermoedens dat de nalatigheid van zijn arts een rol heeft gespeeld bij zijn tragische overlijden. Alsof Liszt ergens nog een schuld in te lossen had.

Twee jaar later in 1888 werd Friedrich Wilhelm Murnau (1888-1931) geboren. Zoveel invloed als dat Liszt heeft gehad op de muziekgeschiedenis, zoveel invloed heeft het werk van Murnau op de film. Zijn carrière begon in Duitsland, dat in de jaren '20 van de vorige eeuw een grote en rijke filmindustrie had. Hij maakte daar naam met zijn expressionistische films, een genre dat daar zeer populair was en waar bijvoorbeeld ook Fritz Langs meesterwerk *Metropolis* (1927) onder valt. Net als Liszt, was Murnau een vernieuwer. Veel technieken die voor het eerst in zijn films werden toegepast, behoren vandaag de dag nog steeds tot het repertoire van filmmakers. Denk aan de camera die helemaal vrij kan bewegen zodat personages en objecten helemaal gevolgd kunnen worden, of de camera die zodanig gepositioneerd wordt dat je als kijker vanuit de ogen van het karakter kijkt. Zijn film *Nosferatu* (1923) met het iconische beeld waarbij enkel de schaduw van de vampier de trap langzaam en dreigend op loopt, is decennialang een blauwdruk geweest voor hoe een horrorfilm gemaakt moest worden. Overigens moet er bij vermeld worden dat veel van deze innovaties zijn uitgevonden door zijn cameraman Karl Freund, maar de visie hoe deze technieken voor het eerst artistiek konden worden gebruikt zijn van de regisseur. Ook Murnau kwam tragisch aan zijn einde, door een auto-ongeluk in de bergen van Californië.

Het medium film zelf is ook niet zonder zonden. Of in ieder geval, in de ogen van de hogere klassen en de katholieke kerk. De enorm snelle toename van het aantal filmproducties en bioscopen in de jaren '10 en '20 riep de nodige zorgen op. Wat deden al die mensen daar overdag in het pikkedonker in zo'n bioscoop? Zouden mensen niet vooral verleid worden om daar stiekem vreemd te kunnen gaan? En dan die films zelf. Als een immigrant naar een film gaat en daar ziet dat er een politieagent op het hoofd wordt geslagen, zou die dan niet kunnen denken dat dat is zoals we hier met elkaar omgaan? Al deze zorgen leidde tot verschillende acties om meer grip op dit nieuwe fenomeen te krijgen. Zo werden er campagnes opgezet, er op gericht om vrouwen met kinderen naar de bioscoop te krijgen. Dat zou tot meer deugdelijkheid in de zaal moeten leiden. Maar er werden ook

verschillende moraliteitscommissies in het leven geroepen om de films te keuren of deze wel geschikt waren voor het publiek. Soms werden er slechts kleine aanpassingen gedaan, maar er zijn zeker ook films die in hun eigen tijd nooit vertoond zijn geweest, behalve misschien in het illegale circuit. De grote filmproducenten reageerden hier op door te zorgen dat goed en kwaad duidelijk van elkaar te scheiden waren, de slechterik altijd gestraft werd en geliefden elkaar op het einde vonden. En zo is het in het hedendaagse Hollywood over het algemeen nog steeds.

En dan de film zelf. Faust ging in première in het najaar van 1926. Het was de laatste film die Murnau in Duitsland maakte voor hij naar Hollywood vertrok. De rol van Mephistoles wordt vertolkt door Emil Jannings, een Duitse acteur en superster in zijn tijd. Net als Murnau wist ook Jannings zijn carrière een tijdje in Hollywood voort te zetten. Maar in 1933 kwamen de Nazi's aan de macht in Duitsland. En Jannings keerde terug en ook hij verkocht zijn ziel aan de duivel. Hij begon films te maken ter promotie van Nazi-gedachtegoed. Hij bleef dit vol overgave doen totdat het filmen van zijn laatste productie in 1945 werd stilgelegd omdat de geallieerden Duitsland hadden bereikt. Hij heeft daarna nooit meer geacteerd.

Daan van den Hurk is pianist en componist en gespecialiseerd in het begeleiden van klassieke stille film. Hij is oprichter en artistiek leider van het Nederlands Silent Film Festival.

HET NEDERLANDS BLAZERS ENSEMBLE

Het Nederlands Blazers Ensemble (NBE) is een groep topmusici die zo'n tachtig keer per jaar samenkomt om bijzondere programma's te spelen. Gezamenlijke bezieling en honger naar avontuur drijft het NBE tot het maken van theatrale muziekprogramma's die zelden onder één muzikale noemer te vangen zijn; het NBE combineert eigentijdse en oude muziek van alle soorten en maten die de zinnen en verbeelding prikkelt. Het NBE is altijd op zoek naar intrigerende samenwerkingen met musici uit andere culturen en spannende combinaties met andere disciplines. Met de vernieuwende programma's wil het NBE een groot publiek verrassen, boeien, ontroeren en prikkelen.

Het NBE kenmerkt zich niet alleen door haar eigen signatuur, hoge kwaliteit en diverse repertoire, maar toont met regelmaat haar maatschappelijke betrokkenheid middels bijzondere projecten. Het NBE hecht groot belang aan het maken van muziek met en voor minder kansrijken en op plaatsen waar levende muziek niet vaak klinkt. Zo speelde het NBE bij de scheidingsmuur tussen Israël en de Palestijnse Gebieden en in de binnenlanden van Suriname met de plaatselijke bevolking.

JONGNBEREGIONAAL & JONGNBE

Het NBE neemt haar rol van cultuurinspirator en talentbegeleider zeer serieus. Het educatieprogramma reikt van het laten kennismaken met muziek tot het coachen van jong toptalent in de ensembles jongNBERegionaal (muzikanten van 14-20 jaar) en jongNBE (studerend of net afgestudeerd aan het conservatorium). De ambitie is om op hoog niveau en op een spannende manier muziek met elkaar te maken en toe te werken naar een concert. Elk ensemble staat onder leiding van een musicus van het NBE. Kijk voor meer informatie op nbe.nl/talent.

STEUN HET NBE

Het NBE kan natuurlijk niet zonder de betrokkenheid en steun van particuliere donateurs en bedrijfspartners. Deze steun maakt het voor het NBE mogelijk het verschil te blijven maken in zowel de programmering als de internationale projecten en de educatie- en talentontwikkelingstrajecten zoals het jongNBE en de Compositiewedstrijd Op weg naar het Nieuwjaarsconcert. Met voorstellingen door het hele land weet het NBE een landelijk betrokken publiek te bereiken dat open staat voor de muzikale avonturen van het ensemble.

PARTICULIER

Doneren aan het ensemble kan eenmalig of structureel, aan het NBE in het algemeen of aan een specifieke voorstelling of educatietraject, met welk bedrag dan ook. Jouw bijdrage maakt het verschil en hiermee help je het NBE om het publiek elke keer weer te verrassen met unieke voorstellingen. We bespreken graag de mogelijkheden met je. Het NBE heeft de ANBI-status. Dat maakt geven fiscaal aantrekkelijk.

NALATEN

Een andere manier om je verbondenheid met het NBE te uiten en mooie ervaringen aan de volgende generaties door te geven, is om het NBE op te nemen in je testament. Educatie- en talentontwikkelingsprogramma's voor jonge makers en musici, de 'Made in...'-producties met internationale maatschappelijke partners, de viering van de Jaarlijkse Dag van de Vrede met musici vanuit alle windstreken. Je kunt zelf bepalen waar je legaat of nalatenschap aan wordt besteed.

Een legaat en nalatenschap zijn vrijgesteld van schenkings- en erfbelasting. De schenking komt hiermee geheel ten goede aan het NBE.

DE LOTGENOTEN

Sinds 2005 is een grote groep enthousiaste NBE-fans actief onder de geuzennaam 'Lotgenoten'. Samen bieden zij de Blazers financieel de helpende hand. Dankzij de steun van de Lotgenoten kan het NBE haar ambities blijven realiseren om baanbrekende voorstellingen te maken met wortels in de samenleving, muzikale relevante verhalen te vertellen met musici uit alle windstreken en jong talent het podium te bieden. Het NBE omarmt haar donateurs met verve en zij organiseren met elkaar regelmatig mooie bijeenkomsten. Wil je meer informatie over de Lotgenoten? Stuur een bericht naar lotgenoten@nbe.nl

SCAN & DONEER NU

BEDRIJFSPARTNERS

Bedrijfspartners stellen het NBE in staat haar voortrekkersrol te blijven vervullen op het gebied van cultureel en maatschappelijk ondernemerschap en talent- en educatieontwikkeling. Gezamenlijke ambities op het gebied van diversiteit, inclusie en professionele ontwikkeling worden hierbij gedeeld. Bedrijfspartner worden kan op verschillende niveaus en geeft unieke mogelijkheden op het gebied van op maat gemaakte (in company) concerten, ontvangsten, workshops en talentprogramma's. Het NBE gelooft in de kracht van samenwerking. Wij bespreken graag de mogelijkheden.

CONTACT

Wil je meer informatie over particulier steunen, bedrijfspartners of nalaten? Neem dan contact op met Mieke Verdegaal (mv@nbe.nl).

NEDERLANDS BLAZERS ENSEMBLE

ARTISTIEKE LEIDING	Bart Schneemann
ARTISTIEK COÖRDINATOR	Niek Wijns
ZAKELIJKE LEIDING A.I.	Elena van Slogteren
PRODUCTIE	Iris van Ek
MARKETING EN COMMUNICATIE	Marike de Ruiter
MARKETING	Caro Bakermans
	Nadine Bartman
DEVELOPMENT EN RELATIEBEHEER	Mieke Verdegaal
FINANCIEEL BEHEER EN OFFICE MANAGEMENT	Ani Kusmenoglu
MUZIEKVOORBEREIDING EN RESEARCH	Geert Rubingh
EDUCATIE EN TALENTONTWIKKELING	Boelo de Smit
GELUID	Jelle Pijnenborg
LICHT	James Murray
VIDEO	Harmen van 't Loo
VIDEOWERKING	Darren Carter
STAGEMANAGEMENT	Joost Janssen
TRANSPORT	Luc Kossen
GRAFISCH ONTWERP	Buro RuSt
FOTOGRAFIE NBE	Peter Lodder

Met dank aan Consensus Vocalis, Oscar Sajous en Jacob Slagter

RAAD VAN TOEZICHT

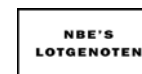
John Jaakke, Petra Charbon, Sophie Vossenaar

Sacco van de Velde, Sadik Harchaoui, Elke Schroevers

De voorstellingen en educatie- en talentprogramma's worden mede mogelijk gemaakt door onze subsidienten, sponsors en donateurs:

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

DLA PIPER

LOYENS & LOEFF

THE SOCIAL HUB

het
Cultuurfonds

KOM OOK NAAR:

In 1981 riepen de Verenigde Naties 21 september uit tot Internationale Dag van de Vrede met als doel een wereldwijde dag van wapenstilstand en geweldloosheid. Dag van de Vrede is een jaarlijks terugkerend evenement in samenwerking met TivoliVredenburg en Stichting Vluchteling. Het NBE nodigt gastartiesten van verschillende kunst disciplines uit die recent, of wat langer geleden, gevlucht zijn uit oorlogsgebieden van over de hele wereld.

STUUR
DE BLAZERS

EEN
TIKKIE

DEBLAZERS

NBETUBE

NEDERLANDSBLAZERSENSEMBLE

WWW.NBE.NL